

Nr 506.

Av herr **Hagberg** i Luleå m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 79, med förslag till förordning om konjunkturskatt för år 1952 m. m.*

I proposition nr 79 har förslag framlagts om krigskonjunkturskatt. Att så skett betecknar i och för sig ett framsteg jämfört med hittills gällande ordning, enligt vilken kapitalisterna odelat kunnat tillgodogöra sig de väldiga konjunkturvinster. Det är ett resultat av den kraftfulla opinion, som kommit till uttryck i breda befolkningsskikt, främst inom arbetarklassen, för att extravinsterna skulle indragas till staten och användas till allmännyttiga ändamål.

Starka invändningar måste emellertid resas mot den föreslagna konjunkturskattens utformning. Den avser således endast 1951 års vinster, med 1949 som »basår». Det bör erinras om att den nuvarande konjunkturvinstutvecklingen tog sin början redan hösten 1949 efter devalveringen av kronan. De prisstegringar på världsmarknaden, som ägde rum månaderna efter Koreakrigets utbrott 1950, gav ny fart åt densamma. Det vore följaktligen befogat att utsträcka retroaktiviteten till att omfatta även 1950 års konjunkturvinster.

Vi delar inte regeringens ståndpunkt, att den s. k. jämförelseinkomsten skall påbyggas med 25 % för penningvärdets försämring och ytterligare 15 % för »normal utveckling och dylikt i rörelsen» samt att skatten skall utgå med endast 40 % av överskjutande belopp. Det innebär, för att ta ett exempel, att ett företag som från 1949 till 1951 ökat sina nettointäkter från 10 till 20 milj. kronor endast behöver framtaga 5,99 milj. kronor till konjunkturbeskattning. Då i detta exempel över 4 milj. kronor är helt framtagna från konjunkturskatt, blir konjunkturskatteuttaget — räknat på hela nettoinkomstökningen från 1949 — endast 24 %. Eller, för att taga ett annat exempel. Ett företag som från 1949 till 1951 ökat sina *nettointäkter* från 1 miljon till 1,5 miljoner behöver endast framtaga 100 000 kronor till beskattning. Från detta belopp skall sedan dragas 10 000 kronor, varefter *den beskattningsbara merinkomsten* blir 90 000 kronor. *Konjunkturskattens grundbelopp* blir då 40 % av 90 000 kr. = 36 000 kronor. Sedan skall från dessa 36 000 kronor dragas det belopp varmed statlig inkomstskatt för den skattskyldige skulle ha minskats, om konjunkturskattens grundbelopp, i detta fall 36 000 kronor, avdragits från den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten och det därefter återstående beloppet utgjort taxerad inkomst.

Vid denna exemplifiering har då ändock inte nämnts den nedsättning

av konjunkturskatten, motsvarande 6 procent av vissa avdrag som beviljats vid taxering till statlig inkomstskatt, vilken i propositionen föreslås för de exportföretag som erlagt särskilda avgifter enligt avtal som träffats mellan staten, å ena, samt Svenska trävaruexportföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Svenska cellulosaföreningen och Svenska trämasseföreningen, å andra sidan.

Med hänsyn till att konjunkturskatten icke avses få sådan retroaktivitet, att även 1950 års konjunkturvinster blir föremål för konjunkturbeskattning, kan det på intet sätt anses oskäligt att fastställa jämförelseinkomsten till 100 % och att konjunkturskatten stipuleras till de 50 %, som bl. a. Landsorganisationen uttalat sig för.

Regeringens förslag till utformning av bestämmelserna om konjunkturbeskattning innebär, att av de enbart under år 1951 till omkring 3 miljarder uppskattade konjunkturvinsterna skall av vad som i form av skatter inflyter till statskassan endast omkring 150 milj. inflyta genom den föreslagna specialbeskattningen. En särskild beskattning av konjunkturvinster, som inte skulle ge statskassan mer än 5 % av dessa, skulle förvisso av breda befolkningsskikt säkerligen och med rätta komma att betraktas som en karikatyr på konjunkturbeskattning.

I en vid årets riksdag väckt motion (nr 346 i första kammaren) har från kommunistiskt håll föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsam utredning och förslag till subventionering av viktiga förbrukningsartiklar, livsmedel, bränsle, skor och kläder och att riktpunkten därvid skall vara att levnadskostnaderna inte skall få stiga ytterligare samt att medlen härför bör tagas från de stora extravinsterna på exporten. I motionen framhölls, att det redan då stod tämligen klart, att den nya jordbruksuppgörelsen i vår skulle komma att medföra betydande prisstegringar på jordbrukets produkter och att detta i sin tur skulle medföra att de förutsedda löneförhöjningarna för löntagarna i avsevärd utsträckning skulle komma att gå förlorade omedelbart som de trädde i kraft. Denna motion väcktes under januari månad och är ännu icke behandlad av riksdagen. Under den tid som förflutit efter det motionen väcktes har nya kraftiga prisstegringar inträffat. Särskilt har de farhågor som uttalades om jordbruksuppgörelsens verkningar besannats. Detta förhållande gör det ännu mer befogat och nödvändigt än tidigare att indraga industriföretagens extravinster till statskassan och att använda dessa för att sänka priserna på livsmedel och andra oundgängliga nödvändighetsvaror.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslås,

att riksdagen för sin del beslutar att i proposition nr 79 framlagt förslag till förordning om konjunkturskatt för år 1952 antages med följande ändringar av § 3, § 4 mom. 2, § 6, § 8 och § 13 mom. 1.

§ 3.

Fråga huruvida — — — 1949 (jämförelseåret).

För verkställande — — — omräknad nettointäkt.

För jämförelseåret fastställs jämförelseinkomst. Denna beräknas på grundval av den omräknade nettointäkten för jämförelseåret på så sätt att jämförelseinkomsten utgör 100 procent av den omräknade nettointäkten.

Har verksamhet — — — anses normalt.

§ 4 mom. 2.

2 mom. Vid bestämmande — — — följande fall.

a) Nybildning av — — — avgående post.

b) Vid taxering — — — tillkommande post.

Vid beräkning — — — avgående post.

Kan skattskyldig — — — jämförelseårets utgång.

c) Har avdrag — — — tillkommande post.

Vad nu sagts skall dock, så vitt avser den del av avsättningen till pensionsstiftelse under beskattningsåret, som överstiger 100 % av avsättningen under jämförelseåret, gälla endast om och i den mån stiftelsens förmögenhet efter den under beskattningsåret gjorda avsättningen överstiger 80 % av det belopp, vartill stiftelsens förmögenhet beräknats med ledning av de i 6 § förordningen angående en tillfällig skatt i syfte att motverka vissa investeringar i varulager och inventarier (investeringsskatt) angivna bestämmelserna.

I fråga — — — stycket sägs.

d) Har vid — — — tillkommande post.

Har avsättning — — — jämte ränta.

e) Har hos — — — nu sagts.

f) I nettointäkten — — — avgående post.

g) Har skattskyldig — — — tillkommande post.

Hava skogsprodukter — — — avgående post.

§ 6.

Beträffande skogsbruk skall såsom *taxerad merinkomst* upptagas 50 procent av köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt, 25 procent av köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter och 25 procent av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse; dock att i fråga om köpeskillning, varom avtal träffats före den 1 juli 1951, eller uttag, som skett före denna tidpunkt, procentsatserna skola utgöra allenast hälften av de nu nämnda. Kan skattskyldig visa, att köpeskillning härrör från försäljning, varom avtal träffats före den 1 september 1950, skall sådan köpeskillning, under förutsättning att jämväl försäljningspriset slutgiltigt fastställts före nämnda dag, icke medtagas vid beräkning av *taxerad merinkomst*.

Visar skattskyldig — — — jämförelse sker.

Kan den — — — nettointäkten uppgått.

§ 8.

För konjunkturskatten fastställs ett grundbelopp, som skall utgöra 50 procent av den beskattningsbara merinkomsten; dock att för ägare av för gemensamt behov avsatta s. k. besparingsskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning, grundbeloppet skall utgöra allenast 20 procent av den beskattningsbara merinkomsten.

Konjunkturskatten skall — — — taxerad inkomst.
(Sista stycket utgår.)

§ 13 mom. 1.

1 mom. Skattskyldig, som — — — till konjunkturskatt.
Undantagen från — — — icke föreligger.

Skattskyldig, för vilken för beskattningsåret av taxeringsnämnden fastställts en till statlig inkomstskatt taxerad inkomst understigande 10 000 kronor, är icke skyldig att utan anmaning avlämna deklaration.

Har riksskattenämnden — — — efter anmaning.
Deklarationen skall — — — ägt rum.
Önskar skattskyldig — — — augusti 1952.

Därtill föreslås,

att riksdagen, under framhållande av att de genom konjunkturskatten inflytande medlen bör användas för att sänka priserna på såväl importerade som inom landet producerade förnödenheter, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om förslag till subventionering av för livsuppehållet nödvändiga varor.

Stockholm den 18 mars 1952.

H. Hagberg.

Erik Karlsson.

Gustav Johansson.

K. E. Senander.

Helmer Holmberg.

Gerda Nilsson.

Gunnar Dahlgren.